

SLOVENE

Štev. 106.

POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 2.
(vhod čez dvorišče nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure dopoldne.
Kokopisil se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona šte. 74.

V Ljubljani, v torek, 10. maja 1904.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemam:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četr let 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnistvu
prejeman: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četr let 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 2.
Vprejema naročila, inserate in reklamacije. —
Izračunati se računsko enostopna petletna (dolžina
72 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvreta
26 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upraviškega telefona šte. 188.

Gorenjska dolina je govorila.

(Konec.)

Dr. Krek

se je najprej nekoliko pomudil pri tržiščem
Gassnerju in načelno izpodbijal njegove tr-
ditve, da štrajk ni katoliški in ne krščanski.
Izpodbijal je to na temelju resnice, ki jo pri-
znava in jo potrjuje naša vera. Ko bi go-
spod Gassner delavce vprašal, izvedel bi bil,
zakaj so stopili v stavko. Krščansko je, da
se resnica spoznava in uvidi, ali se je de-
lala krivica. Če brez preiskave kdo trdi, da
se tovarni dela krivica, tedaj to ni krščan-
sko. Pogodbi z delavcem in delodajalcem
so dali liberalci znak proste kupne pogodbe.
Pogodba pa mora biti pravična, zato pa je
treba, da delavstvo skupno nastopa, ko
sklepa take pogodbe. Pri odmerjenju plačila
mora biti merilo, da delavec zasluži toliko,
kolikor potrebuje on sam, njegova družina
in kar potrebuje za starost. To je cena, ki
je dostojna človeški moči, pod drugimi po-
goji se tepta človeška narava in potem sledi
upor. Kdor ne spoštuje božje nature v člo-
veku, tisti sam spodbija redna razmerja.
Dolžnosti drug do drugega imata oba dela:
gospodar in delavec, ne pa samo eden. Če
s svojo organizacijo, s svojo vzajemnostjo
dvignete načelo, da naše ljudstvo ni za to,
da bi se po njem hodilo, tedaj bodete za
napredek v naši deželi storili več, nego vsi
liberalci. (Živahno pritrjevanje.)

„Koristi“ tovarn in njih dolžnosti.

Mnogo se govori o koristi tovarn. Ali
so pa te koristi res take, kakor se trdi? Ze-
lezna kartel je predvsem povzročil, da je že-
lezna industrija po malih naših krajih pro-
padla, da so Kropa, Zelezniki in Kamna go-
rica postale vasi, polne beračev, da, tako
predzna je baje ta tovarna, da se je menda
vmešavala v stavko delavcev v Kropi in v
Kamnici. Če je res, kar trdi neko došlo
mi pismo, tedaj ta tovarna ondodnim delav-
cem ni niti privoščila boljšega plačila in je
zagrozila, da onim gospodarjem, ki bi zbolj-
šali plače delavcem, ne da železa. (Klici
skrajnega ogorčenja.) Ako je to res, potem
tako podjetje ne sloni na moralni podlagi.
„Po tovarnah pride med ljudi več denarja“,
— da, a delavstvo se izrablja, kakor citrone,
ki se izjemajo. Ti blede delavski obrazi pri-
dajo, kako se življenjske moči delavstva iz-
rabljajo; v kretni in mrtvaški knjigi boš vi-
del nasledke delavskega življenja. Govornik
se zgraža, kako more potem gotova go-
spoda še pisariti proti temu, da bi si de-
lavstvo zboljšalo svoje razmere. Ti napadi
se gode pri ljudeh, ki živé v večnem mitu,
zato bi moralo biti načelo, da kdor hoče
biti voditelj narodov, ne sme biti pijanec.
Iz „Narodovih“ člankov puhti dim alkohola,
pravi spirit. Gotova gospoda naj bi raje skr-
bela, da bi mogel delavec dobiti boljšo hrano,
ugodnejše stanovanjske in druge razmere —
da človeka prične spoštovati
v delavcu.

Kdo hujska? — Naše načelo.

Delavstva mi prav nič ne hujskamo,
hujskajo tisti, ki zaničujejo
človeške pravice delavčeve.
Če meni pa kdo, da smo duhovniki zato tu,
da bi delavcem rekli: klobuk lepo pod paz-
duho držite, ko škrica vidite, in da naj po-
nižno vprašajo, če smejo prositi dovoljenja,
da bi se po njih hodilo, če kdo to zahteva,
da bi rekli delavcu, da je samo zato tukaj,
da drugi dobe kaj od njega in da umre za
druge, tedaj se moti. Držimo se načela, ki
ga nam je dal Gospod, čutiti dostojanstven-
ost božje pedobe v človeku in da smo si
pred Bogom vsi ljudje enaki. Nismo samo
zato tu, da pridigujemo navzdol, ampak
udi zato, da povzdigujemo glave navzgor.

Ednost mej kmeti in delavci.

Ta štrajk, nadaljuje govornik, je po-
kazal ednost mej kmeti in delavci. Velika
grdobija je od socialno-demokratskih vodi-
teljev, da hujskajo delavca proti kmetu, ne-
sravnost liberalcev, da hujskajo tudi oni
kmeta proti delavcu. Oba imata skupnega
sovražnika; v skupni armadi morata biti
združena, sicer se jima bo smejal le njihov
sovražnik. Boljše plačano delavstvo pomeni
boljšo ceno kmečkemu pridelku. S skupno
pomočjo bi se dalo doseči, da bi delavec
tudi kmet dovolj imel. V prvi vrsti je tu
potrebno državno zavarovanje kmečkih de-
lavcev, potem bo mnogo delavcev ostalo
na kmetin, tem več pa, če bi se kmečkimi
delavcem dale za delo na kmetijskih olaj-
šave pri vojaščinah, kakor jih imajo
kmečki sinovi.

Govornik priporoča kmetom združno
misel in poziva kmete in delavce, naj skupno
korakajo v boj za svoje človeške pravice!

V politični boj!

Poleg stanovskega pa morajo oni sloji,
ki ne služijo z delom svojih rok svoj kruh,
biti tudi politični boj za splošno in
enako volivno pravico (Hrupno
pritrjevanje), tudi v politiki se morajo ko-
sati z onimi, ki imajo denar. Tudi v po-
litiki mora veljati načelo, da je
delo več kot denar. (Dolgo trajajoče
odobravanje.) Tisti, ki ima samo denar in
ne dela, mora v politiki biti od spodaj, tisti,
ki da važnejšo stvar za državo: svojo živ-
ljenjsko moč, mora imeti politično oblast.
Čivkanje nasprotnikov proti splošni volivni
pravici ne bode doseglo zmagosnega
klica množic! Vse, kar pošteno misli, vse, ki
ljubijo ljudstvo, vabimo v ta boj! Stranka,
ki ne more reči, da obsega vse
ljudi, ki so poštene, da imajo
v njej prostora vsi, ki hočejo
posvetiti srce in roke za trpe-
dega brata, ki se ne ozira na
splošne koristi, taka stranka
mora propasti! Ljudstvo vstaja, ž
njim skup gremo na skupno delo, potem
se manjšajo liberalne vrste in od vse libe-
ralne stranke ne ostane drugega, kakor dolg,
umazan jezik! (Živahna veselost in pritrje-
vanje.) Javni naši shodi imajo namen jav-
nega pouka, javne vzgoje — ne silimo no-
benega, da bi mislil tako, kakor mi, a pri-
siljen je vsako o tem premišljevat! Uver-
jeni smo, že bo to premišljevanje resno,
mora pravica, katero branimo, končno
zmagati! (Burno odobravanje.)

Glas delavstva.

Nastopil je nato tovarniški delavec I. v.
Gla vič, ki je spretno naslikal položaj de-
lavstva. Kdo je začel štrajkati, kdo je bil
voditelj? se vprašuje. Vsi smo pri-
čeli štrajkati, vsi smo eno
telo. (Gromovito pritrjevanje.) Premalo
smo zaslužili po 10 gl. na mesec, drugi
še manj — stavka se je torej pričela, ker
nismo mogli več shajati. Tri mesece
smo se prej pritoževali, a niso
nas hoteli slišati. (Klici: Tako je!) Sedaj pa
pravijo: »Mi nismo nič vedeli,« skoro tako
govoré, kakor bi hoteli reči, zakaj pa nista
prej začeli stavkati. (Veselost.) Pravijo, da
je delavstvo jim napravilo škodo. Oni so nam
napravili škodo, ker so nam dajali prazne
kuverte. (Klici: Tako je!) Pravije sedaj:
Lepo tovarno smo vam postavili, tako
skrbimo za vas. Ali bomo tovarno jedli?
(Hrupna veselost.) Dalje trdijo, da smo bili
nahujskani iz Ljubljane. Tri dni potem, ko
se je stavka pričela, zvedeli so se le v Ljub-
ljani za stavko. (Klici: To je resnica!) Pra-
vijo, da so nas nahujskali agitatorji iz Ljub-
ljane. (Delavstvo burno kliče: To ni res.
To so grde laži!) Kdo nas je vendar na-
hujskal? G. Luckmann nas je nahujskal,

ker nas ni zadostno plačal. (Delavstvo kot
en mož na glas pritruje.) Pravijo, da pre-
polna vreča poči, pri nas je pa počila prazna
vreča. (Živahna veselost.) Govornik poziva
delavstvo, naj se združi v strokovni organi-
zaciji.

Konec shoda.

Nato je govoril še tov. Iv. Gostin-
čar iz Ljubljane, ki je kazal na »Narodove«
laži in pozival delavstvo, naj izvaja iz tega
konsekvenec.

Koncem shoda, ko je bila predložena
resolucija soglasno sprejeta, je še enkrat go-
voril dr. Susteršič, ki je povdarjal, da
je tudi glede tobačnega delavstva »Narod«
ruval proti delavskim koristim. Čudno je
tako »Narodovo« početje. Ali ne pride, če
se delavstvu bolj goji, denar v domače
roke. Stranka, ki tako nastopa proti delav-
stvu, ni slovenska, ona rabi samo še slo-
venske psovke pri svojem »delovanju«, na
svoji strani ima le napuhnjene ljudi, ki so
se prebjevali, ljudstva pa ne!

Z »živio« klici cesarju in sv. očetu je
bil zaključen velepomembni shod.

Ob zaključku poročila smo dobili z
Dunaja od dr. Susteršiča naslednje
telefonično poročilo, katero z ozirom na vže-
rajnje poročilo priobčujemo na njegovo
prošnjo: »Kakor sem se tu prepričal, vlada
ni naročila 250.000 ton, ampak le 250.000
meterskih stotov železa, v sled tega se cena
zmanjša na desetinko, od 44 milijonov na
44 milijona, torej dobiček ni 11 milijonov,
ampak le desetinko tega.«

Rusko - japonska vojska.

Japonci na delu in njihovi uspehi.

Japonci nadaljujejo s svojimi »burskimi«
uspehi.

Vojna sreča je sedaj na njihovi strani.
Rusi so bili nezadostno pripravljeni in če je
res, da so kar sami zapustili Niučvan, potem
bi bilo to žalostno dejstvo zadostna priča za
to trditve.

Koliko se je poročalo o trdnih niučvan-
skih trdnjavah in novih obrambnih delih —
in vse to naj bi bili sami zapustili. V po-
znejši dobi vojske bo pač zopet stopila vojna
sreča na stran Rusov, kajti ločno bo ven-
darle ruska premoč zadržala živahnega in ju-
naškega Japonca.

Posebno velikega boja za Fenvančen ni
bilo. Da bi bil zadostno utrjen, bila bi ondi
lahko trdnjava tolikega pomena, kakor je
bila za Turke Plevna, a ker ni bilo zadostno
utrdb in ker so Rusi imeli tudi premalo vo-
jaške sile, bili so to pot baje toliko pametni,
da so pravočasno umikanje ruske infanterije
krih kozaški oddelki, ki so se zapeli z Ja-
ponci v manjše bitke.

Dobili smo še naslednje hrzjavke:

London, 9. maja. Iz Sangaja
poročajo, da so Japonci vzeli Ta-
lienvan, iz Cifu se pa poročila, da so
Japonci vzeli Daljni. Port
Artur so Japonci zopet obstreljavali.

Berolin, 9. maja. Iz Tokia poroča
„Lokalanzeiger“: Na Liaotungu iz-
krcani Japonci so že pričeli
korakati proti Port Arturju
in stoji sedaj okoli 30 km. oddaljeni od
Port Arturja. Čete, ki se bodo izkrcale pri-
hodnje dni, se bodo podale proti severu
poluotoka, da s tem preprečijo, da bi prišle
za hrbet Port Artur oblegajočih japonskih
čet, ruske čete, deloma pa, da se združijo
z od Fenvančena proti Mukdenu prodira-
jočo armado generala Kurokija. Bombardi-
ranje Port Arturja bo istočasno od morské
strani in s suhega. Japonsko brodoge in
čete na suhem občujejo med seboj potom
brežičnega brzojava.

London, 9. maja. Ruske čete
so v soboto ponoči zapustile
Niučvan. Topove so ponoči odpeljali iz
trdnjave in jih spravili v Liaojan, kjer
se koncentruje ruska vojna moč. Včeraj so
vojaške in civilne oblasti sklenile, da za-
puste mesto, ko se približa mestu japonsko
bojno brodoge, ki spremlja japonske trans-
portne ladje. Eno rusko bojno ladjo, ki je
še v luki in ne more več uiti, bodo Rusi
sami razstrelili in jo potonili. Angleška bojna
ladja ostane za varstvo Evropejcev v luki,
ako ruske oblasti zapuste mesto.

Berolin, 9. maja. Iz Petrograda se
poroča: V tukajšnjih vojaških krogih so
mnenja, da se za Ruse položaj obrne na
bolje šele pri Mukdenu. Bitka bo pa
gotovo prej tudi še v Motien-gorskem sedlu
mej Fenvančenom in Liaojanom.

Berolin, 9. maja. Rusko poslaništvo
je dobilo poročilo, da je bila tudi
druga bitka pri Hohmutanu
za Ruse nesrečna. Rusi so izgubili
na mrtvih, ranjenih in ujetih 1800 moč.

London, 9. maja. „Daily Telegraph“
poroča iz Pekina: Potrjuje se, da so
Rusi zahodno od Liao zasedli nevtralnó ki-
tajske pokrajine. (?)

London, 9. maja. Mej tem ko si je
prva japonska armada priborila prehod čez
Jalu, je bila druga armada ob Jalinem izlivu
koncentrirana na japonskih ladjah, da se, če
bi bilo potrebno, izkrci in pomaga prvi ar-
madi. Ko so bili naznanjeni japonski uspehi,
odplul je del brodoge, da zapre vhod v
portartursko pristanišče. Drugi dan se je iz-
krcala druga armada na poluotoku Kvan-
tunu.

London. General Kuroki prodira
s 60 000 moč močno armado proti Liao-
janu. Vsak dan prehodi armada 30 kilo-
metrov.

London, 9. maja. Listi povdarjajo
veliko važnost Fenvančena, ki je križišče
treh cest. Ako se bodo Japonci ondi dobro
utrčili, jih bo Rusom pozneje težko pre-
gnati.

Ruske izgube.

Včeraj smo že priobčili poročilo gene-
rala Kuropatkina o izgubah pri reki Jalu.
Poročilo pravi, da je sovražnik imel petkrat
večjo premoč. Ruski polki so se morali z
hajoneti preriti skozi sovražnikove vrste, ki
jih je obkolil. Več kompanij 11. in 12. polka
je izgubilo nad polovico močstva. V sled izgub
močstva, konj in pokrajinskih težkoč ni bilo
mogoče odpeljati topov. Skupne izgube so
70 stabnih in drugih častnikov ter 2324 moč.
O generalmajorju Kaštalinskem pravi Kuro-
patkin, da je padel smrtno zadet na glavo
od kanona; iz Petrograda se pa danes zopet
poroča, da je bil Kastalinski ranjen,
a da še živi.

Tokio, 9. maja. V vsakem nadaljnem
Kurokijevem poročilu se višje cenijo ruske
izgube v bitki ob Jalu. Japonci so pokopali
do 1400 padlih Rusov. 503 ruske ranjence
so vsprejeli v vojaško bolnico. Misli se, da
so Rusi izgubili nad 2500 moč. Več kot 300
vjetih Rusov je na potu v Matsujamo, kamor
dojdejo v sredo.

Rusko-japonska vojska v nemškem državnem zboru.

Berolin, 9. maja. V nemškem drž.
zboru je danes govoril soc. demokratski vo-
ditelj Bebel, ki je kritiziral brzojavko
nemškega cesarja, ki je povodom nesreče
»Petrovavlovska« brzojavil carju, da je žalost
Rusije, žalost Nemčije. Bebel je dejal,
da je ogromna večina Nemcev
na strani Japoncev, in da on
želi, da bi Rusija propadla. Dr-
žavni kancelar je odgovoril Bebelu, da be-
sedila brzojavke ni prav povedal, da pa je
nemški cesar res dal duška človeškemu so-
čutju. »Jaz le obžalujem«, dejal je državni

kancelar, da se v našem časopisu, posebno v šaljih listih, tako grdo govori o ruskih porazih. Ako Bebel pravi, da želi, da bi Rusija podlegla, je to kršenje nevtralitete, s čimer se ne morem strinjati.

Japonske izgube.

Tokio, 9. maja. Pri zadnjem poskusu Japoncev pred portartursko luko je bila njih zguba 1 častnik in 5 moških mrtvih; 5 častnikov in 15 moških ranjenih, 13 častnikov in 74 moških pogrešanih; 8 častnikov in 36 moških je bilo s potunulih ladij rešenih.

Aleksejev ostane carjev namestnik?

Petrograd, 9. maja. Ruska brzojavna agencija poroča, da poročilo nekoga lista v Londonu, ki je poročalo, da bo na zahtevo generala Kuropatkina in admirala Skrydlova carjev namestnik Aleksejev odpoklican in da pride na njegovo mesto veliki knez Nikolaj Nikolajevič, ni resnično.

Jalu prestopa bregove.

Soeul, 9. maja. Jalu je vesled tajanja snega zelo narasla. Dočim je njena navadna širina 150 m., se je sedaj razširila na 400 m., ter se je bati, da se še razširi. — V bližini Jalu živeči Korejci so se umaknili na otoke, ter si napravili tam svoja bivališča. Za časa zadnjega boja so si v svojih kočah skopali jame, da se zavarujejo pred streli.

Ruske priprave.

Petrograd, 9. maja. Presenečenje radi poraza ob Jalu počasi ponehjuje. Kakor se poroča, so se vršile manjše praske, in če bi se Rusi teh izogibali, bi se za nje bitka dosti bolje končala. Generalu Kuropatkinu predbacivajo, da je s sestavljanjem mešanih korov iz večih vojnih korov raztrgal zveznost med vojaštvom ter postavil čete in voditelje, ki so bili vojaštvu neznan. Tudi je pri korih premalo topništva — bojevalo se je namreč v zadnjem boju 40 ruskih topov proti 110 japonskim. Radi tega se mandžurska armada znatno pomnoži. Prišlo se je že z mobilizacijo orenburske kozaške divizije in uralske kozaške divizije, in 15. maja se pričneta mobilizovati 10. vojni kor (Harkov) in 17. (v Moskvi). Baje bodo poklicani k vsem vzhodnosibirskim četam nadomestniki.

Berolin, 9. maja. Kakor se je »Berl. Tageblatt« iz Petrograda sporočilo, so se umaknili Rusi z višav pri Fenvančenu ter se koncentrirajo v gorovju med Fenvančnom in Liaojanom. Iz Liaojana se Kuropatkin pod nobeno ceno ne umakne.

London, 9. maja. »Standard« poroča iz Sanghaja: Kakor se poroča iz Pekina, delajo Rusi na obeh straneh reke Liao pri Hsinmintinu močne vtrdbe. Bržkone se nameravajo polastiti kitajske železnice.

Mukden, 9. maja. Navdušenje ruskih čet je kljub bitke ob Jalu in izoliranju Port Arturja neizpremenjeno. Vojski težko čakajo prilike, da se spoprimejo z napadalci. Ranjenci iz bitke ob Jalu so se tu mimo peljali po železnici proti Harbinu.

Protivladna agitacija v Rusiji.

Revolucionarni elementi v Rusiji izkušajo vodo napeljati na svoj mlin. Zato porabijo vsako napako ruske armade za svojo agitacijo. Ne more se že izvedeti za vse, ki so utonili na »Petropavlovsku«. V pristanišču niso imeli zapisnika vseh mornarjev, ki so bili na admiralovi ladji. — Razširjajo se vesti, da tudi vlada sama noče povedati, koliko jih je poginilo, da bi zadržala nevoljo ljudstva. Revolucionarji se norčujejo, da je bilo toliko truda in veselja zaradi rešitve enega častnika, ki je slučajno veliki knez, a ne skrbi se za usodo stotero drugih. Dalje pravijo ti agentje, da so se zato razširile vesti, da se je s »Petropavlovskim« potopila vojna blagajna, da bi se s tem zakrile velike goljufije.

Kitajska.

Rim. Sanghajski dopisnik »Tribune« poroča, da močne kitajske čete korakajo proti južno-zahodni mandžurski meji. Kitajci so pomnožili svoje posadke v Mongoliji. To je baje v zvezi z umikanjem Rusov proti severni Mandžuriji in prekoračenjem ruskih čet mongolske meje.

Tolstoj in vojska.

Tolstoj piše sedaj delo, ki bo posvečeno rusko-japonski vojski. Naslov bo delu: »Junastva vojske«. S prijateljem, kateremu je to zaupal, pogovarjal se je tudi o veri. Tolstoj je dejal: »Brez vere nič ne uspeva«.

Japonske izgube.

Tokio, 9. maja. Japonci so izgubili v boju ob Jalu, kakor se poroča oficijelno: garda: 1 častnik in 20 moških mrtvih, 7 častnikov in 122 moških ranjenih; 2. divizija: 1 častnik in 84 moških mrtvih, 13 častnikov in 305 moških ranjenih; 12. divizija: 3 častniki in 76 moških ubitih, 5 častnikov in 265 moških ranjenih.

Napad na vlak.

Petrograd, 9. maja. Tukajšnjemu »Rdečemu križu« se poroča, da niso japon-

ski vojaki, ampak kitajski »roparji« streljali na iz Port Arturja prihajajoči bolniški vlak. Poklali so ranjence in vlak spremljajoče vojake. Četudi ta vest se ni uradno potrjena, vendar vzbuja občno pozornost. Ako je resnična, bati se je diplomatskega razdora med Rusijo in Kijom.

Baltiško rusko brodogojstvo

Pariz, 9. maja. »New York Herald« poroča iz Petrograda, da bo plulo baltiško brodogojstvo, obstoječe iz 11 oklopnih in 17 križaric mimo Kap Horna na bojišče.

Razna poročila.

London, 9. maja. »Times« poročajo iz Tokia: Vseh osem parnikov, ki so imeli zapreti vhod v portarturski pristan, je imelo vsebine 17.313 ton. Posadke so imeli 159 moških, od katerih jih je ostalo nepoškodovanih 36, 18 moških je bilo ranjenih, 15 ubitih, 90 jih pa pogrešajo. Dalje se še poroča, da japonski častniki zelo hvalijo hrabrost ruskih čet. Na Jalu so Japonci zaplenili Rusom tri majhne parnike.

Niučvan, 9. maja. Kitajska poročila trdijo, da je Aleksejev ranjen in da je le s težavo ušel iz Port Arturja.

Alžir, 8. maja. Ruska torpedovka »Bujni«, katero so od 27. marca popravljali v tukajšnjem pristanišču, je odplula danes proti Port Saidu.

Po dunajskih občinskih volitvah.

Po končani volitvi v dunajski občinski svet so sedaj stranke razdeljene tako: 136 kršč. socialistov, 20 liberalcev in 2 socialdemokrata. Liberalci so izgubili kar dva okraja in kar so še obdržali, so obdržali s pomočjo židov. Sa celo soc. dem. »Arbeiterca« se norčuje iz liberalcev, ki so tako propadli, da ne tvorijo niti več zadostne opozicije.

Prekoračenje stroškov pri gradnji železnice.

Dunaj, 10. maja. Vlada namerava, kakor se čuje, predložiti danes zbornici za konske načrte, ki določajo, kako naj bi se pokrili stroški za velike alpske železnice, ki naj bi bile dovršene v l. 1908. V začasno izračunjenih stroških za stavbeno dobo 1906 do 1908 se upoštevajo vse skušnje, ki so se izkazale v prvi stavbeni dobi ter se izkazuje zvišanje prvotno proračunjenih svote za 31.023.000 K. Skupne potrebščine se računajo na 86.454.000 K.

Izredna vojaška potrebščina in nje pokritje.

Dunaj, 9. maja. »N. W. T.« poroča, da bo finančno ministertvo za izredno vojaško potrebščino za l. 1905. najelo rentni dolg na amortizacijo. Potrebščina se torej ne bo pokrila iz državne blagajne, katere je jako oslabiljena. Ta način pokritja je izbralo finančno ministertvo, ker računa s tem, da bo državni zbor za daljši čas odgođen.

Parlamentarne vesti.

Tabor. Glasilo poslanca Kramarja pravi, da Mladočehi niso s silo preprečili delegacijsko volitev, ker niso nikdar poizkušali se na Dunaju pretopavati. Ako narod to želi, mora voliti druge poslance. Na Češkem je pač 60 moških s krepkimi pestmi, ki se ne boje nobenega tepeža. Čim prej se da narodu priliko izjaviti se pri volitvah za takitko, tem ljubše je sedanjim poslancem.

Ogrsko.

Budimpešta. Ogrski finančni minister Lukacs namerava demisionirati. Svojo demisijo hoče uložiti, ko bode rešen proračun za l. 1904. Vzroki demisije so zasebni. Lukacs bi se namreč rad ločil od svoje žene. Njegov naslednik boče baje sedanji državni tajnik v finančnem ministertvu Aleksander Popovič.

Budimpešta. Baron Banffy je bil večeraj proglašen v Segedinu za kandidata v državni zbor. Pri tej priliki je razvijal načela, ki naj bi bila vodilna za ponjem ustanovljeno novo ogrsko stranko.

Budimpešta. Ogrski drž. zbor je imel večeraj sejo. Izvoljena sta sedesdanja podpredsednika Jakabffy in baron Feiliksich. — Danes bode zbornica volila odseke, jutri delegacije. Jutri bo imel tudi finančni minister svoj ekspose.

Budimpešta. Državni proračun za leto 1904, katerega predloži finančni minister baje v sredo zbornici, bode pokazal v prihodkih in stroških povišanje za 30 milijonov kron. To povišanje temelji na mnogih uravnavačih plač, na povišanju civilne liste in vojnega proračuna. V prihodku se znatno povišajo neposredni davki.

Vladna večina v pariškem obč. zastopu.

V Parizu je sedaj v obč. zastopu vladna večina. Izvoljenih je 44 vladnih, 33 antisemitških in 3 neodvisnih obč. svetniki.

Balkan.

Sofija. Gleda povratka beguncov je turška vlada predlagala, naj se jih spremilja do meje, kjer jih vprejmejo najstarejši kristjanski vašani in turški uradniki.

Carigrad. Pri Jenidje Verdarju (vilajet Solun) so se vršili zadnje dni boji z neko bolgarsko vstaško četo pod poveljstvom šefa Apostola.

Carigrad. Neka danes iz Bitlisa došla brzojavka poroča, da se je vršil pri Gebighizanu v pokrajini Sasun boj z armenski revolucionarji, v katerem je bilo sedem vojakov ubitih, 13 pa ranjenih. Armenci so veščidel ušli. Vjetniki pripovedujejo, da Armenci niso imeli dosti izgub.

Carigrad. Pri Denidje Verdarju v solunskem vilajetu so bili zadnje dni boji med bolgarskimi vstaši in Turki. Izid boja ni znan. — Grško ministertvo se je obrnilo na velelasti s prošnjo, naj razsodijo preporno zadevo o patentnem davku, ki je povzročil dogodek v Smirni. Francoska in angleška vlada sta porti naznanili, da francosko angleška pogodba, v kolikor se tiče Egipta, ne zmanjšuje sultanove suverenitete. Pogodba ima zgolj finančni značaj. — Pri Gebighizanu se je vršil spopad med armenskimi uporniki in turškimi vojski. Sedem vojakov je ubitih, 13 ranjenih. Armenci so veščidel pobegnili.

Belgrad. Kralj bode obiskal zahodne srbske kraje. Nastale vesti o ministrski krizi in da se kralj namerava odpovedati prestolu, niso resnične. Razširjene so bile tudi govornice, da se namerava spremeniti ustava. Merodajni krogi zatrjujejo, da se to ne zgodi. Dne 8. t. m. je bila v cerkvi sv. Marka na starem pokopališču, kjer počivata kralj Aleksander in kraljica Draga, maša zadušnica. Pri cerkvenem opravilu je bil tudi kralj Peter in veliko vernikov.

Carigrad. Med Albanci vlada razburjenje zaradi reform in pripravljajo sledeči razglas, v katerem zahtevajo: 1. Glavarji, ki so bili pregnani v Malo Azijo, Sanopi itd., se morajo vrniti v Albanijo. 2. Pomiloščeni naj bodo vsi politični kaznjenci ne glede na vero. 3. Albanski davki naj se porabijo za Albanijo. 4. Predno se ne vpeljejo resne reforme, se Albancem ne sme vzeti orožja.

Belgrad. Nemčija in Angleška baje ne pošljeta svojih diplomatskih zastopnikov v Belgrad.

Petrograd. Dopisnik »Nov. Vr.« je bil večeraj sprejet pri srbskem kralju Petru v avdienco. O makedonskem vprašanju se je izrazil kralj jako skeptično. Rekel je, da se boji komplicacij. Vplival bode, da se Srbija ne bo vmešavala v to vprašanje. Kralj se je izrazil nadalje, da je na željo Rusije odstranil zarotnike z dvora. Kljub temu pa jih smatra za korektne patriotske junake.

Nemčija.

Pruski državni zbor je dovolil za železničarje 3 milijone mark. Svota se je nazkazala železničarskemu penzijskemu zavodu.

Zopet razpor med socialnimi demokrati je v Nemčiji. Socialdemokratsko bavarsko glasilo »Post« v Monakovem poroča, da se je Bernsteinu odpovedalo stalno sotrudništvo pri »Vorwärts«. Soc. dem. vodstvo hoče izstradati Bernsteina.

Razpor med Brazilijo in Peru.

Zaradi obmejnega zemljišča med Peru, Bolivijo in Brazilijo »Acre« se je med Brazilijo in Peru razpor zelo poostiril. Brazilijanska vlada je zahtevala, naj se peruanski vojski iz Acre odstranijo. Vlada v Limi pa na tozadevno vlogo brazilijanske vlade ni ničesar odgovorila in tudi ni odstranila svojih vojakov iz Acre. Brazilijanska vlada je izdala povelje za mobilizacijo in oborožuje vojaštvo in mornarico. Do vojske pa najbrže ne bode prišlo. Če se ne pogodita nasprotni vladi, bodo najbrže posredovale Zedinjene države.

Vatikan in Poljaki.

Lvov, 7. maja. Poljski listi pravijo, da se bo Vatikan pod Pijem X. najodločnejše zavzel za zatiranje Poljake in v tem oziru storil najodločnejše korake pri pruski in ruski vladi. Sr. oče je te dni sprejel poljske romarje, mej katerimi je bil tudi deželni maršal Bidozi. Sr. oče je izražal Poljakom v svojem odgovoru sočutje radi njih krute usode ter jih vspodbujal k vztrajnosti. Merry del Val je tudi dejal, da bo Vatikan vedno podpiral Poljake.

Iz brzojavk.

Dunaj. Vojni minister je poslal protivdvojni ligi dopis, v katerem obvešča ligo, da smejo biti sprejeti kot člani neaktivni častniki in kadeti.

Berolin. Berolinski diplomat krogi zelo dvomijo, da bi se nemški poslanik povrnil v Belgrad. Razmere na srbskem dvoru so se znatno poslabšale. Ko so se zastopniki posameznih držav zopet povrnil v Belgrad, so se najodločnejšim zarotnikom dale še boljše službe, kakor so jih imeli prej. Angleški poslanik se ne povrne.

Budimpešta. Neki zlikovec je streljal na 83 let starega grofa Ivana Zichyja,

ki je sedel na otoku Margaret. Grof je bil lahko ranjen. Napadalec je nato udaril grofa in mu vzel denarnico, nakar je pobegnil.

Alicante. Med katoličani in republikanci je večeraj prišlo do preprirov. Zenske so napadle stanovanja republikancev s kamenji in kljale: »Živila vera! Smrt republikancem!«

Budimpešta. Prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand se danes ne udeleži dvornega plesa, ker pričakuje veseli družinski dogodek.

Budjevice. Južnooškimi »Sokolom« je glavarstvo prepovedalo binkoštni izlet v Prahatic.

Rim. Dne 8. maja zvečer je policija izvršila v Nasijevem stanovanju v Rimu in Trapaniju hišne preiskave. Policija je zaplenila mnogo pisem in brzojavk.

Sevila. Kralj Alfonz je došel sem. Mnocih ga je viharno pozdravljala. Večeraj je bilo tu aretiranih 57 sumljivih oseb, med njimi več vodij anarhistov.

Štajerske novice.

Š Pred celjskimi porotniki je stal radi tožbe dr. Jaborneggovih uradnikov odgovorni urednik »Domovine«, gosp. Ekcar. Zdejava se je poravnala s tem, da »Domovina« priobči neko izjavo.

Š Celjski župan je silno korajžen mož. V obč. zastopu je imel govor, v katerem je pozival nemške volivce, naj vsi grede na volišče povodom volitev v okrajni zastop celjski. Dejal je, da bi Nemoi, ako dobe odbor v roke, narodnega boja v odboru ne izvrševali. Hinavci!

Š Vojaštvo proti roparjem. V soboto zasedel je eskadron dragoncev Ptujsko polje, da onemogoči beg roparjev iz Pohorja. Tudi 2 bataljona 47. pešpolka in deželni brambovci so bili poslani v Pohorje. Vojski preiskujejo okolico, kjer so se sedaj pokazali roparji in so že prijeli štiri sumljive osebe. Sumi se, da je ena prijeta oseba član roparske tolpe. Po splošnem mnenju so člani roparske tolpe le premoženju nevarni. Da ne nameravajo napadov na ljudi, se sklepa iz tega, ker so dosedaj še vedno pobegnili pri najmanjšem šumu. Upa se, da bodo tolpo zajeli in da se bode vsled roparske tolpe razburjeno prebivalstvo zopet pomirilo.

Š Zanimiv dvoboj. Te dni se je v Gradcu vršil dvoboj med drž. poslancem baronom Rokitančnikom in med glavnim urednikom »Grazer Tagblatt« Hermanom Kienzlom. Bila sta se s sabljami. Kienzl je bil težko ranjen na desni roki. Vzrok dvoboja je bila v listu priobčena kritika o Rokitančnikovem govoru v Poelsu.

Š Duhovniške vesti. Župnijski izpit so delali sledeči o. g. g.: Gotthart Ferme, kaplan v Braslovcah; Jakob Fink, kaplan v Žalcu; Jožef Janžekovič, kaplan pri Sv. Križu pri Slatini; Andrej Keček, kaplan v St. Rupertu v Slov. gorcah; J. Krohne, kaplan v Vojniku; P. Rajmund Kubinek, mestni kaplan v Ormožu; Anton Lajnsišič, kaplan v Žalcu; Jožef Vodosek, kaplan v St. Pavlu pri Prebrodu.

Š Ormož ob Dravi. C. kr. namestnik za Štajersko imenoval je o. g. g. Andreja Glibe-ta, mestnega župnika v Ormožu, kot zastopnika v okrajni šolski svet ormoški.

Š Čisti Germani. »Nemški« visokoločci v Celju snujejo društvo. Na oklicu sta podpisana »čista« Germana Jurij Szoberne in Karol Paulitsch.

Š Predstava »Legionarjev« ponovi mariborska čitalnica 15. t. m.

Š Gospodarstvo nemških nacionalcev v Gradcu. Da bi se pokrili velikanski primanjkljaj v graški mestni upravi, nameravajo vpeljati občinski davek na žveplenke, plakate, Frankovo kavo, milo, vino in okna, dalje povisati paaji davek in zvišati nameravajo tudi zemljišni davek.

Primorske novice.

p Služba namestnika državnega pravduka je razpisana pri okrožnem sodišču v Rovinju. Prošnje je vložiti državnemu pravduštvu v Trstu do 18. maja.

p Sleparski pek. V Trstu so aretirali 19 let starega pekoveškega pomočnika Alojzja Mastena, ki je osleparil svojega gospodarja Blaža Madona za 121 kron.

p Pevsko in glasbeno društvo v Gorici priredi v nedeljo, dne 15. maja 1904 koncert s sodelovanjem vojaškega orkestra c. kr. pešpolka št. 47 v veliki dvorani hotela »Central«. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži I—III. vrste 2 K 50 vin. IV.—VI. vrste 2 K, VII.—X. vrste 1 K 50 v., stojišča 70 v. Po veselicu prostu zabava s sodelovanjem vojaškega orkestra. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. maja.

† Dr. Šandor pl. Bresztyensky.

iz Zagreba smo dobili danes zjutraj brzopjavno vest, da je prošle noči umrl dr. Šandor pl. Bresztyensky. To je občutna izguba za hrvaško stvar, kajti dr. Bresztyensky je bil eden najplemenitejših in najznačajnejših hrvaških domoljubov. Deloval je kot profesor zagrebškega vseučilišča, a ker je v javnosti krepko zagovarjal hrvaške pravice, je Khuenova vlada dosegla, da je izgubil vseučiliško stolico. V saboru je neustrašeno zastopal hrvaške koristi proti mažarskemu nasilstvu. Zadnji čas se je trudil, da zbere needine hrvaške bojovnike pod prapor složnega odpora proti skupnemu nasprotniku. Bil je značajan katoliški mož. Imel je pred seboj velik cilj: Združiti vse južne Slovane v katoliški veri. Zato je izdajal list »Balkan«, kateri je znanstveno in stvarno razpravljal o razkolu. Bil je med glavnimi snovatelji nove katoliške hrvaške stranke, ker je spoznal, da je v njej bližev iz političnega razsula. Zato, da ga je bolezen priklenila na posteljo in ni mogel delovati, kakor je želel. Sedaj je vrli bojovnik za resnico in pravico izdihal svojo blago dušo. Ko izražamo hrvaškemu narodu svoje sočutje, mu pa hkrati želimo, da bi iz sedanjih borb jim zrastle še več takih kretenitih značajev, kakor je bil pokojni Bresztyensky!

Umri je sinoči č. g. A. Kreiner, župnik v Črmošnjicah. Pokojnik je bil rojen dne 27. aprila 1862 v Kofljah (župnija Stara cerkev) na Kočevskem. V mašnika je bil posvečen 10. julija 1887. Kot kaplan je služil v Čatežu ob Savi in pri Sv. Križu pri Litiji, kot župni upravitelj v Polomu, kot župnik pa od l. 1897. v Črmošnjicah. Bolehal je že dolgo, a je do zadnjega opravljal svojo službo. Pogreb bo jutri ob 10. uri dopoldne. N. v. m. p.!

Župnijski izpit so napravili pretečeni teden sledeči č. gg.: Boncelj Frančišek, župnijski upravitelj v Dražgošah; Golf Anton, kaplan v Dobropoljah; Jarec Alojzij, kaplan v Slavini; Kadunc Matija, žup. upravitelj v Preloki; Koblar Jožef, kurat na Gori pri Sodražici; Kramar Janez, beneficitat na Vačah; Lavrič Andrej, kurat v Gočah; Lengsfeld P. Hugo, mestni kaplan v Metliki; Mihelčič Janez, kaplan v Zeleznicah; Pavlič Franc, mestni kaplan pri sv. Petru v Ljubljani; Podobnik Alojzij, kaplan pri sv. Trojici; Poljšak Anton, kaplan v Naklem; Stazinski Nikolaj, župn. upravitelj v Planini; Zupančič Franc, kurat v Ustju.

Glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda za Istro je bila 5. t. m. v Livadam. V preteklem poslovnem letu je družba imela dohodkov 74558 K 70 v. Društveno premoženje je v preteklem letu narastlo na 38004 K 64 v. Družba vzdržuje 11 šol in eno zabavišče in ima 15 učiteljskih moči.

Pretep V nedeljo sta se strela Janez Hlebš in Jožef Celar, oba hlapca pri Weberju v Lukovici. Hlebš je udaril Celarja sprva z vilami po glavi, potem mu pa prizadel še več ran na nogi.

Žepni nož v srce si je zasadil v Zagrebu umirovljeni major Aleksander Gassner. Bil je takoj mrtev.

Ponarejevalci bankovcev za prti. Dunajska policija je zaprla več ponarejevalcev in razširjevalcev bankovcev. Brata Liebl, oba zobotehnika sta razpečavala ponarejene bankovce po sto kren. — Policija je kmalu dognala, da so bankovci niso izdelovali na Dunaju. Dunajski policiji se je posrečilo, prijati neko damo, ki se je pripeljala iz Zagreba in katero je Herman Liebl čakal na kolodvoru. Pri hišni preiskavi v stanovanjih bratov Liebl našlo se je vsesкупaj 138 ponarejenih 100kronskih bankovcev. Pri takih dokazih so se obdolženci udali. — Herman Liebl je pred nekaj meseci se sel v Gradcu s svojo nekdanjo ljubimko Marijo Zlamal, ki mu je povedala, da je omožena z lastnikom litografske tiskarne v Zagrebu, Ambrožem Zlamalom, a da ne moreta priti naprej. Liebl je sedaj Marijo Zlamalovo nagovarjal, da naj mož prične ponarejevati bankovce in žena je res pregovorila potem svojega moža. Brata Liebl sta prevzela razpečavanje ponarejenih bankovcev. Med Zagrebom in bratoma Liebl na Dunaju je posredovala Marija Zlamal. Valed brzojavnega poziva je bil v Zagrebu prijeto tudi Ambrož Zlamal. Pri njem se je našla plošča za ponarejevanje bankovcev in veliko število

že izdelanih bankovcev po sto kron. Brata Liebl sta živila zelo potratno in sta bila zlasti znana v krogih, ki se pečajo s športom. Pri dirkah sta stavila visoko in sta veliko izgubila. Potratno življenje je povzročilo, da je brata prišla nadzorovati policija. Tudi iz Beograda se poročila, da v mestu kroži mnogo ponarejenih bankovcev.

Semenj. Dne 9. t. m. je bilo na sejm prigrahnih 570 konj in volov, 139 krav in telet, skupaj 709 glav. Kulpdija je bila pri govedu srednja, pri konjih živahna, ker so prišli na konje Labi.

Tilnik zlomil. Blaž Čemažar, posestnik v Seicah, je na vrhu svojega doma drva zlagal; pri tem delu se mu je pa spodranilo in je padel, a drva so ga tako nesrečno prišla, da si je tilnik zlomil.

Hlod na trehuh padel je pri sekaniu dev 60 let staremu drvarju Plešu Podkorencu, kateri je bil takoj mrtev.

Zrtev žganjpitja. V rakovniškem gozdu pri Zavrstoku so našli tuplo 40 let starega Franceta Grznika. Kakor se je po zunanosti trupla sodilo, ležal je gotovo že več dni ondi. Mož je bil zelo žganjpitju vdan in ker ni bilo opaziti na njem nikakih poškodb, je bil gotovo žrtev ne zmernega žganjpitja.

Zakonska žena hotela umoriti svojega otroka. 29letna Marija Brundula iz Rjana št. 271 je bila sretovana predsi nočajim, ker je hotela »reči v neki vodnjak svoje 10mesečno dete. Do tega blaznega in zločinskega poskusa jo je pripravil prepir, katerega je imela s svojim soprogom.

Obesil se je, kakor se nam poročila z Vrhnike, včeraj v svojem stanovanju kovač z Lapega, Blaž Kunc, star 50 let. Zapušča ženo in več otrok. Vzrok menda alkohol.

Čez 500 nadomestnih rezervistov klicanih je bilo k oroški vaji na 9. maja, a došlo jih ni niti 200. Odstotnih je nad 40 odstotkov! Jako značilno za slaba mobilizacije.

Slovenci v Gradcu. Društvo »Naprejek« v Gradcu vabi na slavnostni večer ob priliki petletnice svojega obstanka, kateri se vrši v soboto, dne 14. maja 1904, v »Steinfeld Bierhalle«. Vpored: Tamburanje, petje moškega zbora itd.: J. pl. Farkaš: »Bano vace«, koračnica, tamb. zbor; S. Vilhar: »Mornar«, poje operni pevec gosp. J. Betteto. Gledališka igra: »Kdor se poslednji smeje«, gluma v enem dejanju. Slavnostni govor. J. Parma: Pesem Polonce iz »Rokovnjačev«, poje gđ. Kočevarjeva; B. G. G. »Koncertnikomad«, solo na gcljih, g. B. Pařik; S. Vilhar: »Pitaš dušo«, poje operni pevec J. Betteto. Gledališka igra: »Privratarju«, burka s petjem v enem dejanju. Pri gledaliških predstavah sodelujejo: gospa Danilova, gđ. Kočevarjeva, gg. Danilo, Verovšek in Nučič, člani slovenske drame iz Ljubljane. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 1 krono.

Umrl je na Proseku posestnik in cerkveni kijařar g. Kristijan Luksa.

V Kokro je baje padel — kakor se govori — raz železni most na Primskovem minulo sredo zvečer okrog 10 ure 26letni tesar Janez Beton, p. d. Guzi iz Rupe pri Kranju. — Prišel je vnojen na most in hotel sskakati čez ograjo, reši svojemu spremljevalcu: »Poglej, kako znam telovaditi, a obtičal je onkraj ograje in ni mogel nazaj. — Tudi njegov spremljevalec mu ni mogel pomagati.

Osebnosti. Nadštabni zdravnik II. razreda dr. Ivan Schifferer, šefni zdravnik Terezijanske vojaške akademije v Dunajskem Novem mestu, je imenovan nadštabnim zdravnikom I. razreda. Imenovan je rodom z Gorenje Save pri Kranju. — Bivši načelnik železniške postaje v Rajheoburgu g. Podkrajšek je zopet nastopil službo na tuk. južnem kolodvoru. — V Ljubljano je prestavljen iz Zidnega mesta poduradnik južne železnice g. Gregorec, na Zdan most pride pa uradnik gosp. Hasex iz Ljubljane.

Samomor vojaka. Iz Celovca je pobegnil vojak 17. pešpolka Jožef Burger. Dne 7. t. mes. so ga našli v Porečah, obešenega.

Generalni štab je bil 7. t. m. v Vipavi slovesno sprejet. Zvečer so ognjegaoci priredili bakljado in serenado.

Železniški poslovodje in mašinsti pri ministru Witteku. Minister za železnice Wittek je sprejel deputacijo poslovodij in mašinstov državnih železnic, ki so izročili ministru spomenico o svojih težnjah. Minister je natanko pretresal njihove želje ter izjavil, da se za sedaj ne more ugoditi njihovim željam, da bi se vse poduradnike povišalo za uradnike. Železniška uprava se trudi, da poskrbi za zboljšanje položaja železniških uslužbencev. Minister je odpustil deputacijo z obljubo, da hoče izročiti njih težnje v preiskavo posebnemu strokovnemu oddelku ministrstva za železnice.

Na poti umrla je dne 5. t. mes. Marija Jenko iz Topol. Sla je v družbi v vas Čelje. Blizu tega kraja je jela tožiti, da ji slabo prihaja, vsedla se je na travo, a je bila zadeta od srčne kapi takoj mrtva.

Nagla smrt. Dne 5. t. mes. prišel je k posestnici Magdaleni Dremelj v Rudniku pekovski pomočnik Matija Podržaj iz Male Račne, ter jo je prosil, če bi smel pri nji ostati, ker ne more zaradi naduhe dalje. Gospodinja mu dovoli, da sme na podu nočiti. Drugo jutro okoli 10. ure je vstal Podržaj, da bi šel proti Ljubljani, a se hipoma mrtev zgrudil.

Ameriške novice. Stavka. V Elly Min. strajka 700 rudarjev, večinoma Slovanov. — Pomanjkanje dela. V Bwabiku Min. 500 do 600 Slovencev že od novembra dalje nima dela. Tam pa, kjer delajo, je plača silno znižana. — Slovenski duhovniki. Slovensko župnijo v Čikagi bode odslej pastiroval č. g. Alojzij Krašovec. Č. g. Luka Klopčič, ki je bil velikonočni ponedeljek posvečen v duhovnika od škofa Esa v Marquette, bo odslej ostal v Celumetu kot dusni pastir za slovensko župnijo. — Umrl je v Clevelandu Franc Jakiš, doma iz Zuzemberka. V Steeltonu je umrl D. Sušarsič, doma iz Gradca na Dolenskem. — Nezgoda našega rojaka. Rojak Anton Log'an je padel v Celumetu v kotel kislin v tamkajšnji žičarni. Vsed ran je umrl. V Celumetu se je nevarno ponesrečil rojak Martin Majerle. — Zaprte tovarne. Iz Pittsburga poročajo: Vse tovarne od American Sheet Steel Co., razun dveh, so zaprli, radi česar je zgubilo 800 delavcev delo. Ostale tovarne bodo zaprli ta teden. — Boj med mestnimi očetmi. Iz Washington, Pa.: Med mestnimi svetniki v mestu West Alexander je prišlo sinoči do hudega boja, v katerem so bili trije svetniki težko poškodovani.

Novice iz Planine pri Rakeku. V četrtek, 12. t. mes. se bo poročila gđna. Mara Gartnerjeva iz obšesposlovanega krščanske obitelji v Planini z g. dr. Gvidom Bayer, zdravnikom z Dunaja. — Koncem meseca maja se povrne visoka knežja obitelj Windischgraetova z Dunaja na svoje posestvo Habsberg. — Te dni je došel semkaj knez Robert Windischgraet na lov na divje peteline. Ta interesantni lov postaja v naših gozdih čimdalje neuspešnejši, ker so tega zamaknjenega divjega petelina deloma že postrelili ali pa prepočili v oddaljeno hribovje. — Naš jeseni zgrajeni vodovod odtkaja vodo na mnogih prepovedanih krajih. Graditelji so preveč hiteli z delom. — Prav ugodno so se 7. t. mes. završile občinske volitve v planinskih podobčinih. O županski volitvi pozneje. — Prireditelj nameravamo poleti večji shod Marijinih družb iz Notranjske na Planinski gori. Pretekli teden je zapadel sneg to božjo pot.

Radi podražanja mesa so imeli v Celovcu uradni shod. Sklenili so ustanoviti gospodarsko društvo, ki bo imelo tudi mesnico.

Ljubljanske novice.

Skušnje učiteljske usposobljenosti za ljudske in meščanske šole so napravili v Ljubljani: Za meščanske šole z nemškim učnim jezikom: Karol Javoršek, Rudolf Schlenz in Karol Wiesinger (z odliko). — Za ljudske šole z nemškim in slovenskim učnim jezikom: Marta Andolšek, Ana Bitenc, Ernestina Bradaska, Terezija Debevec, Josipina Derstvenšek, Emilija Grebenc, Marija Groselj (z odliko), Mar. Janša, Zofia Kalan, Julija Kos, Jozica Krašovec, Ana Mally, Vincencija Novak, Ana Pfeifer, Ema Pleško, Ana Poljanec, Albina Svetek, Ludmila Umberger, Viktor Jamšek, Ivan Kocijančič, Ivan Petrovčič, Ludovik Pirkovič, Rud. Pleškovič, Friderik Praprotnik, Anton Turk, Ivan Vertot, Viljem Zirkelbach. — Za ljudske šole z nemškim učnim jezikom: Mara Gressel pl. Baraga, Andrej Eppich, Josip Polanc. — Za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom: S. Fabiana Neuwirth. — Posebne skušnje so napravili: Ivan Lackner za ljudske šole s slovenskim in Joachim Tončič za ljudske šole z nemškim učnim jezikom. — Med onimi, ki so napravili skušnje iz francoščine z nemškim učnim jezikom, sta S. Marija Bahar iz Gorice in Ivan Belč, učitelj v Ljubljani. — Dopolnilno skušnje iz veronauka je napravila Marija Fajdiga.

Bohinjska železnica in promet po tujcih v Ljubljani. Po otvoritvi te železnice bo Ljubljana v marsikaterem oziru močno udarjena, zlasti pa glede obiska po tujcih. Zlaj naj pa občinski svet še glede draginje roke križem drži, kakor jih je dozdal!

Glavna cesta k novemu pokopališču bo dosedanja podaljšana Martinova cesta, ki se seveda razširi.

Slovensko trgovsko društvo »Merkur« je priredilo preteklo nedeljo izlet na Vrhniko, katerega se je udeležilo 68 društvenikov z rodbinami ter obilo prijateljev društva. Izletniki so si najprej ogledali tovarno za lesne izdelke g. Lenarčiča ter šli nato k izvirkom Ljubljane. Zvečer so se sešli izletniki v restavraciji tamošnje čitalnice, kamor je prišlo tudi več občinstva z Vrhnike in okolice. Vrsto govorov je otvoril g. Bahovec, ki je naglašal pomen društva ter spodbujal društvenike k skupnosti in izražal željo za večkratno prireditve izletov in sestankov. Posebno navdušeno je govoril g. P., ki je povdarjal, kako je slovenskemu trgovstvu potrebno, da se združi, ter se s tem obvaruje gospodarskega propada, ki nam preti od sovražnikov našega naroda. Dalje je g. govornik tudi omenjal namen našega društva, namreč povzdigniti naše trgovstvo potom strokovne in splošne naobrazbe. Končno je g. govornik pozdravil gg. samostojne trgovce, ki so se izleta v tako častnem številu udeležili ter s tem dokazali, da se zavzemajo za napredek našega društva. G. govorniku, čegar govor je bil z velikim navdušenjem sprejet, se je zahvalil v imenu gg. trgovcev I. podpredsednik društva g. Litleg, ki je ob enem pozdravil navzoče Vrhnican. Nadaljni govorniki so vsi razpravljali o pomenu našega društva. Nato je pevski zbor zapel več zborov ter žel obilo pohvale, posebno pohvalo pa je žel g. Litleg, ki je pel »solo«-točke. Omeniti je še, da je poletela na Vrhniko tudi naša lanska plesna šola ter da se je razvil v čitalnični dvorani živahen ples, katerega se je udeležilo tudi več tamošnjih gospic. Da je izlet tako krasno uspel, je zasluga načelnika našega zabavnega odseka g. Josipa Pordana, ki je izlet aranžiral.

V mednarodni panorami so razstavljeni prekrasni prizori Andrejeve vošnje na sever. Ta panorama je res vredna priporočila. — Prihodnji teden pride na vrsto Neapelj. Župan Hribar se je za štiri dni podal na Dunaj.

Umrla je v Gradcu vdova generalnega majorja, Frančiška baronica Henniger pl. Seeborg Eberg, tašda načelnika predsedstvenih uradov tuk. dež. vlade Viljema Haasa.

Zgradba hotela »Union« valed ugodnega vremena in zadostnega števila delavcev dokaj hitro napreduje.

Živahen del mesta bo nastal v kratkem ob podaljšanih Škofjih ulicah pri Sv. Petru. Nič manj kot štirinajst hiš in tri vile bodo tvorile na parcel. knezoškofijskem svetu novo naselbino.

Umrl v Ljubljani. 6. maja: Mar. Skrinar, zasebnica, 67 let, Bleiweisova cesta 1, Carcinomatosis; Franja Marra, delavčeva hiš, 4 leta, Hradskega vas št. 17, ošpica in raktvorba krvi. — V bolnišnici. Dne 5. maja: Helena Seliškar, kjučarjeva žena, 45 let, Carcinoma ventriculi. Fran Oven, delavec, 25 let, jetika. Valentin Ušaga, umirovljeni skladiščni paznik, 69 let, ostarlost. — Dne 6. maja: Jera Pregelj, del., 41 let, Nephritis.

Stavka prevoznikov. Prevozniki danes še stavkajo. Nekaj stavbinskih podjetnikov je kupilo konje in si je majhebojno obljubilo pomoč. G. Franc Peterca nam poroča, da se je pomotoma razširila o njem vest, da bi bil on glede zahtev prevoznikov podal kako izjavo, ker se glede prevoznikov ni z nobenim menil in sploh nima s tukajšnjimi prevozniki nič opraviti.

Nesreča v tovarni. Včeraj je prišel stroj v Tömiesovi tovarni delavca M. Fluxa za roko ter mu en prst odtrgal, dva pa popolnoma zmečkal.

Cene mesa za vojake. P.še se nam: Poročilo v sobotni številki »Slovenca«, da dobiva vojaščina klg. mesa po 40 kr. ni istinita. Pešpolk št. 27 n. pr. plačeval je že do sedaj meao po 56 kr. in sedaj se bo cena tudi zvišala skoro gotovo na 60 kr. Bataljon domačega 17. pešpolka plačuje do sedaj meso po 52 kr. klg., a sedaj bo cena tudi zvišana na 56 kr. Pri tem pa treba upoštevati, da meso za vojake ni prve, ampak skoro zadnje kakovosti. Torej so cene, če se upošteva veliko množino vsak dan porabljenega mesa slabše kvalitete tudi za vojaščino še vedno dosti visoke.

Občni zbor Slovenskega planinskega društva v Ljubljani se vrši, kakor smo že poročali, jutri, v sredo, 11. maja, ob 8. uri zvečer v »Narodnem domu«. Na že objavljenem dnevnem redu je poleg običajnih točk tudi volitev enega odbornika.

Kranjska skupina prvga splošnega uradniškega društva in pa tukajšnje hranilno in posojilno uradniško društvo imata svoj letošnji redni občni zbor v prostori I ljubljanskega uradniškega konsumnega društva (ogel Vegovih ulic in Kongresnega trga). Da bo občni zbor sklepčen, treba biti navzočih 30 članov.

Pomanjkanje delavcev na kolodvoru. Čujemo, da je na tukajšnjem južnem kolodvoru pomanjkanje začasnih delavcev. Vzrok je stavka na Ogrskem. Zaostali prevoz se sedaj ves nakrat razvija. Radi ogromnega dela delavci še v nedeljo predpisani čas ne morejo imeti prosto.

Književnost in umetnost.

* **V koncertu „Glasbene Matice“** se bo v soboto zvečer prvič v Ljubljani izvajal dr. Antona Dvořaka slavnostni spev za mešan zbor in orkester, op. 113, ki je vsled prerane smrti skladateljeve zadnja njegova koncertna skladba za zbor in orkester. Delo je bilo l. 1901. zloženo in se je na gloma po Češkem razširilo. V zadnjih dveh letih je pa Dvořak edino le skladal opero »Arimido«. Besede slavnostne kantate je zložil slavni pesnik in Dvořakov prijatelj Jaroslav Vrchlický. Vsak ton slavnostnega speva doni k srcu in briljantna instrumentacija dvigla skladbo k biserom Dvořakovega skladanja. Delo se tudi raznim pevskim društvom kot hvaležna in nepretekla koncertna točka priporoča. V koncertu »Glasbene Matice« jo bo izvajal šolski zbor glasbene šole, dijaški in dekleški zbor ter oddelek ženskega zbora »Glasbene Matice«; vsi ti zbori imajo na praznik Vnebohoda, v četrtki dopoldne, ob 11 uri skupno pevsko vajo v »Glasbeni Matici«.

* **Vegov obširen življenjepis**, katerega izda v nemškem jeziku stotnik F. Kavčič v drugi pomnoženi in ilustrovani izdaji, bo tiskan le v tolikih iztisih, kolikor se bo oglasilo naročnikov, torej se prošjo zainteresirani, da se kmalu na knjigo, ki bo stala s poštnino vred K 1-20, naročijo, ker bo subskripcija v kratkem dokončana. Knjigo bo krasil krasno komponiran Zajčev projekt Vegcvega spomenika.

* **Aškerčeve pesmi**, katere je priobčil zadnja leta v »Ljubljanskem Zvonu« in »Slovanu«, pomnožene z nekaterimi novimi njegovimi pesmimi, bo te dni izdala tiskarna Kleinmayr & Bamberg.

Razne stvari.

Najnovejša od raznih strani.

Solski učenci zažgali šolo. V Čikagi so trije šolski učenci zažgali šolo, ker se niso strinjali z učnim načrtom. — Železniški uradnik pobegnil. Iz Dunajskega novega mesta je pobegnil višji oficijal južne železnice, Ludovik Quartal. Poneveril je velike svote. — Poslanec se je obesil. Deželni poslanec okraja Toplice na Češkem, Josef Borjan, se je vsled neozdravljive bolezni obesil. Bil je star 60 let. — Gora se je udrla pri Cadoretalu na južnem Tirolskem. Sedem kmečkih koč je skalovje potegnilo s seboj. Tri osebe so mrtve. Več vasi so morali izprazniti, ker se je bati še nesreč. — Stirinadstropna hiša se je podrla v St. Etienne. Doselej so izpod razvalin potegnili 12 mrtvecev. — Zemlske ostanke Jana Kollárja prepeljejo prihodnjo soboto z Dunaja v Prago. — Požar v gledališču. V Preciorsgledališču v New Yorku je nastal požar. Dva tisoč navzočih oseb je v miru zapustilo gledališče, ne da bi se kdo ponesrečil. Občinstvo je naučeno, kako naj se obnaša pri požarih. — Stavka kanale snažečih pomočnikov. Z Dunaja se poroča: Na 9. t. m. se vrščem shodu sklepili so kanale snažeči pomočniki na Dunaju, radi nizkih plač pričeti s stavko. — Pesnik ujoča policaja. Antwerpen ima prednost, da ima dva stražnika, ki sta ravno kar izdala vsak po eno dramo. Policijski agent Van den Lede je spisal štiridejanko »Rosa van de Molenberg«, stražnik Butsaert pa komedijo »Izgubljena dedščina«. Tri dve igri bodo igrali udje »Fraternite«, društvo stražnikov.

Telefonska in brzojavna poročila.

Japonsko-ruska vojska.

Petrograd, 10. maja. (Kor. urad.) Oblasti v Kronstadtu so zasledile, da so bili storjeni poizkusi, da se kronstadtska luka zažge. Poizkusi so se izjalovili. Požigalcev še niso vseh dobili, eden je prijet v osebi nekega japonskega agenta, ki je preoblečen služil v luki. V kronstadtskem laboratoriju so bili uslužbeni tuji delavci, ki so sedaj vsi odpuščeni.

London, 10. maja. (Kor. urad.) Reuterjev urad poroča iz Sanhaikvana; Rusi nadaljujejo izpraznjevanje Niučvana. Rusi so obljubili, da puste ondi zadosten vojaški od-

delek, da si kitajski roparji ne bodo upali prideti z ropanjem.

London, 10. maja. (Kor. urad.) Neki dobro informirani kitajski trgovec zatrjuje, da imajo ruske vojne ladje v Port Arturu premoga še za 6 tednov, v trdnjavi Port Artur pa je za 8000 moči tri mesece dovolj hrane.

London, 10. maja. (Kor. urad.) »Daily Chronicle« poroča, da je Aleksejev zapovedal Kitajcem zapustiti Mukden.

London, 10. maja. (Kor. urad.) Iz Sangaja se poroča, da se je tatarski general Congči branil zapustiti Mukden ter je izjavil, da hoče vstrajati do zadnjega trenutka.

London, 10. maja. (Kor. ur.) Kitajski roparji so pri Tašičiasu razdrili cesto v Haičen ter so poskušali razdreti železnico v Daljni, a so bili pri tem zasačeni.

Petrograd, 10. maja. (Kor. urad.) Ruska brzojavna agentura javlja iz Mukdena: Japonske patrolje, ki so v petek zasedle Fenvančen, so bile opažene v smeri proti Liaojanu. Mal japonski vojni oddelek je zasedel Kuandiansian.

Petrograd, 10. maja. V Kronstadtu se noč in dan dela na oboroženju brodovja, ki odplove v Tihno morje.

Petrograd, 10. maja. Namestnik Aleksejev je javil, da je tudi vojna blagajna prenešana v Mukden.

London, 10. maja. Japonska vlada je nakupila tu pet transportnih parnikov; ti parniki odplovejo okoli Atrike v vzhodno Azijo.

Dunaj, 10. maja. Iz Petrograda prihaja popravek ruske uradne brzojavke. Kaštalinški ni ubit, ampak samo na glavi ranjen.

London, 10. maja. Japanci so razrušili tri železniške mostove na progi Port Artur-Niučvan. Dva vlaka, ki sta se odpeljala iz Niučvana v Port Artur, sta se morala vrniti, ker so ju Japonci napadli.

London, 10. maja. Od vseh strani prihajajo poročila, da so Japonci Daljni zasedli. V Dalnjem so električne naprave za razsvetljevanje Port Arturja in ondotnega reflektorja. Port Artur je popolnoma izoliran. Tudi kabel s Čita je pretrgan.

London, 10. maja. Kitajski viri sodijo, da število Rusov v Mandžuriji ni zadostno, ter da se bodo umaknili proti Harbinu.

Berolin, 10. maja. »Vossische Zeitung« poroča, da je Kuropatkin brzojavil carju, da so ruske vojne moči v vzhodni Aziji nezadostne in da se japonskemu prodiranju ne bodo mogle zadostno ustavljati. Zato je koncentriral ruske čete za obrambo Mukdena in Harbina.

Petrograd, 10. maja. (Koresp. urad.) Car je odredil, da se za pomnoženje ruskih čet v vzhodni Aziji pošlje v Azijo vojaštvo iz Kijeva in Moskve, dalje so poklicani pod orožje rezervisti iz okrajev Poltava, Harkov, Kursk, Arizan, Kaluga in Tula.

Dunaj, 10. maja. V današnji seji državnega zbora je dr. Susteršič interpeliral glede položaja starih provizionistov, njihovih udov in sirot v Idriji.

Dunaj, 10. maja. Danes ob 3. uri popoldne je predsednik Vetter naznanil, da je zasedanje drž. zbora zaključeno. — Nekateri poslanci so si klicali: »Srečno novo leto«. Novo zasedanje se prične šele pozno jeseni.

London, 10. maja. (Kor. ur.) Preiskovalec Afrike Stanley je umrl.

Zagreb, 10. maja. Uradno glasilo djakovarske škofije je ostro obsodilo agitacijska potovanja Stjepana Radiča ter izjavilo, da je prišel čas, ko se morajo zbrati vse moči za obrambo pravic katoliške cerkve. To smatra »Hrvatstvo« kot dokaz, da niso resnične trditve »Obzorašev«, da bi se odločilni faktorji djakovarske škofije ne strinjali z novim katoliškim gibanjem.

Petrograd, 10. maja. Bivši upravitelj finančnega ministristva, Pleske, je umrl.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji sračni tlak 736-0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebe	Padačina v 24 urah, v mm.
9	9 zveč.	734-9	11-2	sl. jvzh.	del. jasno	
10	7 zjutr.	738-5	10-1	sr. ssvzh.	dež	12-5
	2. popol.	738-5	14-6	s. sever	pol. obl.	

Srednja večerajšnja temperatura 12-6° norm. 13-2°

Dve hiši z vrtom naprodaj.

Občina Videm (Stajerske) proda dve hiši, v katerih so jako primerne sobane. Ena hiša stoji ob okrajni cesti, druga sredi vrta. Iz te poslednje je krasen razgled na železnico, savski most in Krško; posebno primerna je za letovišarje.

Več se izve pri podpisanim.

Frane Ban,
župan.

829 3-2

Trgovci, obrtniki in zasebniki, kateri hočejo imeti

prahu proste

prodajalnične prostore, pisarne, skladišča in druge prostore, naj uporabljajo svoje po dolgotrajnih preizkušnjah prejejeno in kot najboljšo sredstvo za preprečevanje nadležnega prahu priznано

olje proti prahu.

Cena kilogramu 80 vinarjev.

Adolf Hauptmann

189 25-22 v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna oljnatih bary, firneža, laka in steklarskega kleja.

Avgust Žabkar

v Ljubljani, Dunajska cesta.

železovarna,

strojna in ključavničarska tovarna

priporoča se slav. občinstvu in prečastiti duhovščini v izdelovanje vseh v to stroko spadajočih predmetov:

napravo in popravo različnih strojev

izdelovanje raznovrstnih mlinskih in žaginskih naprav, napravo turbin po najnovejših konstrukcijah in sistemih v poljubni velikosti.

Naprava različnih transmisij za vsako industrijo.

Nadalje najrazličnejša dela iz litega in kovanega železa, in sicer: **grobnice, križe, kotle, peč, vrne klopi, mize, srebro, frombe za vodo itd.**

Naprava najrazličnejših konstrukcij in sicer: železne strešne stole, mostove, rastlinjake za vrtnarstvo raznih sistemov, kakor tudi vseh stavbinskih in ključavničarskih del: železne ograje, vrata, okna, strelovode in štedilnike raznih velikosti.

Izdelovanje žičnih pletenin za vrtno ograje, pašnike, travnike itd.

Načrti in proračuni so na zahtevanje na razpolago, vse pa po primernih tovarniških cenah.

472 50-16

Naprodaj je v Št. Vidu nad Ljubljano

največja jednonadstropna hiša

št. 51 „pri Kraljiči“

ob državni cesti, pet minut od kolodvora z gospodarskimi poslopji, ledenico, velikim gostilniškim vrtom (v hiši je stara gostilna), travnikom itd.

Ponudbe in vprašanja sprejema K. Meglič, Ljubljana, Rimska cesta št. 20; ustrezne informacije se doba istotam vsak dan od 12. do 2 ure popoldan. 813 14-5

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zrupe pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promose za vsako izrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“
I. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strebelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni navetvi za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 328